

УЖГОРОД

1 жовтня, у світлий день Покрови Пресвятої Богородиці, вся Україна схилила голови у вдячності перед своїми Героями. Це День захисників і захисниць – день тих, хто відважно стоїть на варті свободи та щодня дарує нам можливість жити, мріяти, любити.

Ми пам'ятаємо полеглих Героїв, які віддали найдорожче – своє життя – за мир і майбутнє України. Їхній подвиг – у наших серцях, у нашій історії, у кожному дні, який ми маємо завдяки їм. Дякуємо кожному й кожній, хто тримає небо над нами, хто береже нашу країну і наближає Перемогу. Слава Україні! Героям слава!

Ужгородський міський голова Богдан Андріїв

Рішення ухвалили 25 вересня на черговому засіданні сесії Ужгородської міської ради.

5 мільйонів гривень із бюджету міста спрямують для реалізації будівництва ветеранського простору та мультифункціонального стадіону для ветеранів війни, членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України за адресою: вул. Героїв 128-ї бригади.

Депутати на сесії Ужгородської міськради підтримали передачу коштів іншої субвенції з бюджету Ужгородської міської територіальної громади до обласного бюджету Закарпатської області на ці потреби.

Ще 600 тисяч гривень спрямують із бюджету Ужгорода на виплату членам сімей загиблих захисників України одноразової матеріальної допомоги та допомоги для вирішення соціально-побутових питань. Відповідне рішення підтримали на черговій сесії Ужгородської міської ради.

На 1 мільйон гривень збільшили фінансування Програми забезпечення мешканців Ужгорода та ВПО, які страждають на рідкісні (орфанні) захворювання, лікарськими засобами та відповідними харчовими продуктами для спеціального дієтичного споживання на 2024 – 2026 роки.

Відповідно до ухвалених змін, на 2026 рік фінансування Програми складатиме 2 млн грн. Загалом на 2024 – 2026 роки на виконання Програми передбачено 5 млн грн.

Також на сесії Ужгородської міської ради проголосували за Програму підтримки 2 державного пожежно-рятувального загону Головного управління ДСНС України у Закарпатській області на 2025 – 2026 роки.

Основною метою Програми є зміцнення матеріально-технічної бази загону, проведення робіт та вжиття заходів запобігання надзвичайним ситуаціям, захист населення і територій від них; невідкладне реагування на НС, гасіння пожеж, проведення пошукових, пожежно-рятувальних та інших невідкладних робіт; локалізація зон шкідливих і небезпечних факторів, що виникають під час аварій та катастроф.

Реалізація Програми дає можливість своєчасно ухвалювати рішення з організації робіт щодо ліквідації надзвичайних ситуацій, в тому числі пожеж на підприємствах, установах, організаціях, у житловому секторі на території Ужгорода в повсякденній діяльності та в умовах особливого періоду.

Ресурсне забезпечення передбачене у розмірі 1 мільйон 250 тисяч гривень на 2 роки.

ЩЕ 2 МІЛЬЙОНИ ГРИВЕНЬ НА ПІДТРИМКУ СИЛ ОБОРОНИ ВИДІЛИЛИ ІЗ БЮДЖЕТУ УЖГОРОДА

В УЖГОРОДІ ВКЛАЛИ МОЩІ НОВОПРОСЛАВЛЕНОГО БЛАЖЕННОГО ПЕТРА ПАВЛА ОРОСА

28 вересня у серці Ужгорода – греко-католицькому Хрестовоздвиженському кафедральному соборі – панувала особлива атмосфера: тут відбулася Подячна Божественна Літургія, яку очолив преосвященний владика Теодор Мацапула, а гомілію виголосив Його Емініція кардинал Гжегож Рись. На Літургії був присутній апостольський нунцій, Його Екцелленція архієпископ Вісвальдас Кульбокас, разом з іншими єпископами, духовенством та мирянами.

Після Літургії мощі блаженного Петра Ороса були покладені для почитання та зберігання на бічному вівтарі кафедрального собору.

Напередодні, 27 вересня, у селі Білки, де отець Петро був парохом,

відбулася історична подія – його урочиста беатифікація. Від імені Папи Лева XIV чин здійснив кардинал Гжегож Рись із Польщі, проголосивши мучеництво священника, який віддав життя за Христа і свою паству.

Петро Павло Орос народився в с. Бірі 14 липня 1917 року, неподалік Ньиредьгази, тоді ще в Австро-Угорській імперії, у священничій родині отця Івана Ороса та його дружини Єлизавети Раковської. У ранньому дитинстві осиротів, виховувався в сім'ях родичів. У 1937 році, відчувши покликання продовжити сімейну традицію як священник, вступив до семінарії в Ужгороді, а 18 червня 1942 року був неодруженим рукоположений на священни-

ка у селі Доманинці Мукачівської греко-католицької єпархії, і одразу скерований на служіння в с. Великі Ком'яти. Вже за два роки Закарпаття було зайняте червоною армією, а з нею прийшли переслідування Церкви, терор, погрози, арешти, заслання на Сибір, убивства.

Це не знищило дух отця Петра Ороса. У часи заборони діяльності Церкви отець Петро служив по ночах – таємно сповідав, хрестив і благословляв шлюб. 28 серпня 1953 року дорогою до хворого парафіянина його розстріляв офіцер міліції. Мощі блаженного внесли до кафедрального собору в Ужгороді під спів величання – як живе нагадування, що навіть у найтемніші часи є світло віри, яке не гасне. Його приклад надихає сучасних християн бути витривалими в надії й винахідливими в любові.

Фото та за інформацією Мукачівської греко-католицької єпархії

ТУРИЗМ ДЛЯ УЖГОРОДА Є НЕ ЛИШЕ ВІЗИТІВКОЮ, А Й ВАЖЛИВИМ ЧИННИКОМ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

В одному з найвідвідуваніших туристичних об'єктів – Ужгородському замку міська рада зібрала представників туристичної сфери, щоб подякувати їм за промоцію нашого міста і його економічну підтримку, а також нагородити грамотами до Міжнародного дня туризму, який щороку світова спільнота відзначає 27 вересня.

Грамоти та символічні статуетки вручив міський голова Богдан Андрійов, підкресливши, що туризм для Ужгорода є не лише візитівкою, а й важливим чинником економічного розвитку. І вдається це робити завдяки спільним зусиллям громади, бізнесу і влади.

Із метою комфортного планування візиту, орієнтування в місті та задля відчуття його атмосфери сповна, навесні 2025-го був створений мобільний туристичний додаток «Ужгород». Він дає відвідувачам і мешканцям міста безкоштовний доступ до переліку закладів тимчасового розміщення, гастрозакладів, карту міста з інформацією про найпопулярніші туристичні ло-

кації, їхню історію, допомагає з навігацією та туристичними маршрутами, а також анонсує про фестивалі, концерти й інші актуальні заходи, що заплановані в місті.

До речі, за офіційними даними, лише Ужгородський замок станом на 1 вересня 2025 року відвідали майже 117,7 тисяч туристів.

Важливо. В Ужгороді туристичний збір за 8 місяців 2025 року становив 3,3 мільйони гривень, минулорічний збір за аналогічний період – 2,8 мільйонів гривень, – інформує Управління економічного розвитку міста Ужгородської міської ради, яке

організувало захід.

Привітали представників і туристичної сфери Закарпаття – відзнаки кращим вручили перший заступник голови ОВА Василь Іванчо та перший заступник голови обласної ради Андрій Шекета. В урочистостях узяв участь і заступник міського голови Михайло Маргіта.

Грамотами і подяками відзначили працівників туристичної індустрії: колективи закладів розміщення, фахівців туристичного супроводу, представників громадських організацій та гірських рятувальників, які щодня забезпечують супровід гостей регіону.

ФОТОФАКТ

У БО БФ "Гуманітарний центр "Совине гніздо" минулого тижня внутрішньо переміщені особи, зареєстровані в Ужгороді, отримали:

50 пакетів із продуктовими наборами;
70 пакунків дитячих підгузків;
90 хлібин.

Протягом тижня волонтери видавали одяг, взуття, постільну білизну та посуд (загалом 2180 одиниць).

Видачу гуманітарної допомоги здійснювали у партнерстві з PDUM Partnerschaft Deutschland-Ukraine/Moldova e. V., Luftfahrt ohne Grenzen / Wings of Help e.V., Сплетіння Кошице, Валентином Штефаньо та іншими благодійниками.

Нагадуємо, за відповідними реєстраціями для отримання допомоги стежте на сторінках центру «Совине гніздо» в телеграмі або фейсбуку. Додаткову інформацію можна отримати на офіційній сторінці <https://sovyne.com.ua/>

І ВІДКРИТИЙ КОНКУРС ЮНИХ ОРГАНІСТІВ

– перше в Україні творче змагання для учнів, які опановують цей величний інструмент

Захід урочисто стартував минулої неділі на сцені Закарпатської обласної філармонії. Передувала офіційному відкриттю конкурсу справжня музична подія – концерт членів журі.

На сцені виступили концертуюча органістка, лауреатка міжнародних конкурсів, викладач-методист класу органу Київської школи мистецтв № 5 Ольга Дмитренко, уродженка Ужгорода, органістка з міжнародним визнанням, учасниця престижних фестивалів у Польщі та Чехії, викладачка школи мистецтв у Празі та студентка Празької академії виконавських мистецтв Тетяна Тіщенко та голова журі, видатний польський органіст, лауреат численних міжнародних кон-

курсів, професор класу органу Варшавського університету музики імені Фридерика Шопена Войцех Беднарський.

Із вітальним словом до учасників та гостей звернувся

Ужгородський міський голова Богдан Андрійов. Він відзначив, що започаткування конкурсу – це чудова ініціатива Ужгородської музичної школи № 1, яка цього року святкує своє 80-річчя. Міський голова побажав юним талантам успіху, а журі – плідної та справедливої роботи. Окремо подякував Збройним Силам України, які захищають країну, даруючи дітям можливість творити та розвиватися у мистецтві.

До присутніх також звернулася директорка музичної школи Олена Охрим. Вона наголосила, що заклад пишається класом органу, яким опікується солістка обласної філармонії Катерина Гаžo, та його талановитими вихованцями. Побажала конкурсантам яскравих виступів і подякувала членам журі за готовність підтримати молоді обдарування.

Ініціаторами проведення конкурсу виступають Ужгородська музична школа № 1 й управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради, очільниця якого Алла Чернубук також завітала на подію.

Цьогоріч участь у конкурсі взяло 14 юних органістів із Києва, Луцька, Чернівців та Ужгорода.

АМЕРИКАНСЬКИЙ АСТРОНАВТ ЧАРЛЬЗ ДЮК МАЄ ОСОБЛИВИЙ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ЗАКАРПАТТЯМ ТА УЖГОРОДОМ

3 жовтня своє 90-річчя відзначає людина-легенда вчений, відомий американський астронавт та проповідник Чарльз Дюк.

У складі експедиції «Аполлон-16» він здійснив висадку на Місяць і назавжди вписав своє ім'я в історію світової науки та освоєння космосу. Його життєвий шлях – це приклад мужності, відданості науці та вірі, що надихає тисячі людей у різних кутках світу.

Чарльз Дюк має особливий зв'язок із Закарпаттям та Ужгородом. У 1990 році він завітав до нашого міста й зустрівся з вірянами на стадіоні «Авангард», залишивши по собі світлі

спогади. А вже у 1992-му, коли наш край спіткала велика повінь, пан Дюк проявив справжню солідарність та передав гуманітарну допомогу, зокрема й для ужгородців.

Голова Ради старійшин Ужгорода, міський голова у 1990 – 1994 роках Еміль Ландовський щиро вітає Чарльза Дюка з визначним ювілеєм, бажає йому міцного здоров'я, довгих щасливих років, миру та радості у кожному дні.

До щирих слів вітань ювіляру приєднується й Ужгородська міська рада.

УЖГОРОД У ЖАЛОБІ...

26 вересня Ужгород попрощався із двома полеглими Героями – 28-річним Юрієм Бачкаєм та 55-річним Олександром Дзуринцем.

Юрій Бачкай народився в Ужгороді 1 травня 1997 року, і разом із братами став великою втіхою для батьків. Хоча родина жила скромно, батьки давали синам найцінніше – любов, турботу, виховання у правді, чесності і добрі.

Навчався у міській загальноосвітній школі №5, згодом здобув професійно-технічну освіту, працював електриком.

У 2023 році добровільно став на захист Батьківщини, пройшов навчання в Україні та за кордоном, і розпочав службу на Запорізькому напрямку. Був старшим розвідником механізованого батальйону військової частини А4808. Мав три поранення, після тривалого лікування міг на законних підставах бути в тилу, але серце воїна не дозволило йому залишити побратимів. Він свідомо повернувся на фронт, бо не міг стояти осторонь.

Мужньо виконуючи військовий обов'язок, в бою за Україну, її свободу і незалежність загинув 17 вересня 2025 року поблизу н.п. Маломихайлівка Синельниківського району Дніпропетровської області.

У Юрія залишилися мама, брати.

Олександр Дзуринець народився 25 травня 1970 року. Усе своє життя пов'язав із рідним Ужгородом – тут навчався, здобув освіту, працював на різних підприємствах. Останнім місцем його роботи була Укрзалізниця.

Коли розпочалася повномасштабна війна, Олександр став на захист рідної Вітчизни й до останньої миті життя розвідник 2 механізованого батальйону військової частини А4808 залишався вірним військовій присязі.

Олександр загинув, захищаючи нашу державу, 17 вересня 2025 року поблизу н.п. Маломихайлівка Синельниківського району Дніпропетровської області під час виконання обов'язків військової служби.

В Олександра залишилися дружина, син, мама.

Прощатися із захисниками на площі Народній прийшли рідні, друзі, колеги, військові, побратими, міський голова Богдан Андріїв та жителі Ужгорода.

Від генерала Олександра Сирського зачитали пам'ятні листи на знак глибокої вдячності за жертвне служіння в лавах ЗСУ.

Після жалобна хода вирушила до Пагорба Слави. Там Героїв поховали з військовими почесностями.

Вічна і світла пам'ять...

Зі ще одним військовим – 49-річним старшим солдатом Сергієм Златевим в Ужгороді попрощалися 29 вересня.

Сергій Златев родом із Запоріжжя, народився 20 червня 1976 року. На другий день повномасштабного вторгнення, 25 лютого 2022 року, добровільно став на захист України. Виконував із честю свій військовий обов'язок, але через поранення та отриману інвалідність був змушений залишити службу.

Помер захисник 23 вересня 2025 року.

Чин похорону відбувся на площі Народній, біля пам'ятника Тарасу Шевченку. Сергія Златева провели в останню путь рідні та близькі, військові, секретар Ужгородської міської ради Ігор Чорній, містяни.

Після жалобної ходи захисника поховали з військовими почесностями на Пагорбі Слави.

Вічна і світла пам'ять!

30 вересня Ужгород попрощався із військовим, учасником АТО, 36-річним В'ячеславом Беком.

Він народився в Ужгороді 8 січня 1989 року. Навчався у міській загальноосвітній школі №8, далі здобув освіту в ПТУ №19. Після здобуття професійно-технічної освіти пішов працювати, щоб підтримати матір, яка сама виховувала трьох синів.

У 2016 році створив власну сім'ю, у якій згодом народилося троє дітей. Добровільно став на захист нашої Батьківщини у 2019 році й проходив службу в 10-ій гірсько-штурмовій бригаді на посаді стрільця-помічника гранатометника.

В'ячеслав Бек помер 12 вересня 2025 року. Він назавжди залишиться в пам'яті близьких як добра, мудра, товариська людина, люблячий батько, син, брат.

Прощатися із захисником на площі Народній прийшли рідні, друзі, побратими, волонтери, в.о. міського голови, заступник міського голови Вадим Борець та жителі Ужгорода.

Після цього жалобна хода вирушила до Пагорба Слави, де В'ячеслава Бека поховали з військовими почесностями.

У військового залишилися дружина, троє синів, мама й брати.

Вічна і світла пам'ять...

В УЖГОРОДСЬКІЙ ПУБЛІЧНІЙ БІБЛІОТЕЦІ ВІДЗНАЧИЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ БІБЛІОТЕК

Начальниця управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради Алла Чернобук подякувала бібліотекарям за працю й те, що прививають любов до книги новим поколінням ужгородців, нагородила грамотами найкращих бібліотекарів міста.

Міська бібліотека, яка розташована в історичному центрі Ужгорода, впродовж двох років у межах «Програми розвитку української мови в усіх сферах суспільного життя Ужгородської міської територіальної громади на 2023 – 2025 роки» поповнила свої фонди

на понад 280 примірників книг на суму 99 000 грн.

Завдяки цим коштам, виділеним із міського бюджету, за словами директорки бібліотеки Людмили Ленарт, придбали сучасну художню українську та зарубіжну літературу, книги для дітей, українську й зарубіжну класику, яку вивчають за шкільною програмою, книги

психологічного спрямування, багато літератури для саморозвитку, а також галузевої та науково-популярної літератури на українській мові.

Окрім цього, в бібліотеки придбали техніки 193 000 грн.

Також у 2025 році було перенесено бібліотеку-філію №4 в нове приміщення, де наразі триває капітальний ремонт.

В ОБЛАСНОМУ ЦЕНТРІ ЗАБОРОНИЛИ ВСТАНОВЛЮВАТИ «ДОРОЖНІ КОНУСИ»

На черговому засіданні виконавчому міської ради 24 вересня ухвалили рішення про тимчасову заборону розміщення нестационарних тимчасових обмежувачів руху («дорожніх конусів») на територіях загального користування в Ужгороді – на дорогах, тротуарах, прибудинкових територіях, паркувальних майданчиках та внутрішньоквартальних проїздах.

Використання конусів дозволене лише у визначених випадках:

у межах виконання службових обов'язків підрозділами Національної поліції України;

при проведенні аварійно-відновлювальних, ремонтних чи планових робіт дорожніми та комунальними службами, операторами інженерних мереж;

у разі надзвичайних ситуацій, навчань ДСНС або профілактичних заходів;

під час офіційних заходів за погодженою схемою організації руху;

після відповідного погодження з міською комісією з питань безпеки дорожнього руху;

в інших випадках, перед-

бачених законодавством.

Контроль за виконанням рішення покладено на управління контролю за благоустроєм та дотриманням ПДР у частині стоянки та зупинки. Вони здійснюватимуть регулярний моніторинг і демонтаж незаконно встановлених конусів із подальшою передачею на зберігання КП «КШЕП».

У разі виявлення власників самовільно розміщених нестационарних тимчасових обмежувачів руху «дорожніх конусів» вживатимуть заходів щодо

бусних маршрутів територією міста, заслухали та взяли до відома звіт про виконання цільових програм у сфері містобудування та архітектури за I півріччя 2025 року, погодили й надання паспорта відкритого майданчика. Розглянули й питання квартирного обліку та укладення договорів найму житла, зокрема, 8 родин прийняли на квартирний облік, 29 зняли із такого обліку.

Серед розглянутих нині питань і затвердження індивідуальних технологічних нор-

притягнення їх до адміністративної відповідальності згідно з чинним законодавством. Крім того, проголосували за демонтаж кількох десятків тимчасових споруд, які розміщені без належних дозвільних документів.

Члени виконкому також погодили рух приміських авто-

мативів використання питної води для КП «Водоканал м. Ужгорода», звіт про стан підготовки міського господарства до роботи в осінньо-зимовий період 2025 – 2026 років, надання та продовження дозволів на проведення робіт із порушення цілісності об'єктів благоустрою.

ОГОЛОШЕННЯ

• **ВВАЖАТИ НЕДІЙСИМ** Посвідчення батьків багатодітної сім'ї, серія БС № 381785, видане Департаментом соціальної та ветеранської політики Кам'янської міської ради Дніпропетровської області на ім'я Чурон Валентина Новаковна (мати), Чурон Андрій Андрійович (батько).

• **ВВАЖАТИ НЕДІЙСИМ** Свідоцтво про право власності на житло, видане 23.02.1994 р. Міським

фондом комунального майна на квартиру, що знаходиться за адресою: Ужгород, вул. Ак.Корольова, 9/9; яка належить на праві приватної, спільної, сумісної власності гр. Падун Івану Пантелійовичу, дружині Падун Анастасії Василівні, дочці Падун Вікторії Іванівні; Свідоцтво видане згідно розпорядження № 2-ж від 23 лютого 1994 року; реєстраційний номер: 3474.

ДО 80-І РІЧНИЦІ СТВОРЕННЯ ЗАСЛУЖЕНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ЗАКАРПАТСЬКИЙ НАРОДНИЙ ХОР ДАВ В УЖГОРОДІ ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ

Аншлаг у залі обласної філармонії та незабутні враження – Заслужений академічний Закарпатський народний хор під керівництвом Наталії Петій-Потапчук дав в Ужгороді великий концерт до 80-ї річниці створення колективу.

Програма вечора поєднала «золотий репертуар» і прем'єри

На сцені філармонії можна було побачити найкращі зразки багатокультурного фольклору, яскраву прем'єру, що відтворила цілий календарний рік у народних традиціях, і навіть весілля, яке переросло в реальну пропозицію руки й серця. Серед гостей – представники влади, духовенства, військовослужбовці, митці, шанувальники хору та друзі з України й закордону.

Концерт розпочався виконанням Державного Гімну України. Композицією «Чорна плахта» та хвилиною мовчання артисти й глядачі вшанували пам'ять полеглих захисників і захисниць. Водночас усіх закликали долучитися до благодійно-

го збору на підтримку Збройних Сил України.

Ювілярів привітали керівники області та міста, зокрема й міський голова Богдан Андрійів, духовні лідери, діячі культури. Хор і його очільниця отримали численні відзнаки, серед яких нагрудний знак «За розвиток Закарпаття», Орден ПЦУ, а також Орден святих рівно-

апостольних Кирила і Мефодія II ступеня.

Програма вечора поєднала «золотий репертуар» і прем'єри. Найбільшою з них стала вокально-хореографічна сюїта «Не забудь співаночки наші» – у чотирьох сценах (Весна, Літо, Осінь, Зима) глядачі побачили відображення народних традицій, мистецтва і побуту Закарпаття. Особливою родзинкою стала сцена весілля, де молодят зіграли артисти балету Ангеліна Большакова та Ростислав Харитон. Прямо зі сцени Ростислав освідчився своїй партнерці і почув омріяне «так».

Зворушливим став і фінал – діти артистів вийшли на сцену під час виконання «Многая літа», яку зал підсвічував стоячи. А особливим подарунком для хору став синьо-жовтий стяг із підписами військових і сувенір з уламків збитої над Закарпаттям ракети – його вручив старший лейтенант ЗСУ Михайло Штефаньо.

ДО УВАГИ ТИХ, ХТО ШУКАЄ РОБОТУ!

Ужгородська міська рада тісно співпрацює з центром зайнятості, тому пропонуємо актуальні вакансії підприємств, які звернулися з проханням про допомогу в укомплектуванні кадрами на вільні робочі місця:

- **вихователь закладу дошкільної освіти** – заробітна плата 9270 грн. – Пояснення нового матеріалу; контроль за засвоєнням матеріалу, проведення виховної роботи з дітьми; виявлення інтересів і схильностей учнів для адекватного підбору програм і методів навчання; вивчення індивідуальних особливостей дітей і надання ефективного психолого-педагогічного впливу на них.
- **в'язальник схемних джгутів, кабелів та шнурів** – заробітна плата 19000 грн. – В'яже за шаблонами схемні джгути та кабелі із жорстких і м'яких проводів для автомобілів. Знімає ізоляцію з кінців жил кабелів під клеми і наконечниками(контакти). Виготовляє багатожильні кабелі, шнури з заправленням кінців, установленням колодок, контактних наконечників тощо.
- **економіст** – заробітна плата 26800 грн. – Здійснення роботи з економічного планування, підготовка даних для складання планів, здійснення економічного аналізу господарської діяльності. Ведення обліку і контролю за ходом виконання планових завдань. Підготовка періодичної звітності.
- **продавець-консультант** – заробітна плата 20000 грн. – Продаж мобільних телефонів та аксесуарів до них. Надання кваліфікованої консультації покупцям. Вміти професійно презентувати продукцію та донести її переваги клієнту. Брати участь у прийманні та викладці товарів, перевіряти кількість, якість за

результатами зовнішнього огляду.

- **бібліотекар** – заробітна плата 10000 грн. – Виконує роботи щодо забезпечення бібліотечних процесів (комплектування, оброблення бібліотечного фонду, організація та використання каталогів та інших елементів довідково-бібліографічного апарату, ведення та використання автоматизованих баз даних, облік, організація та зберігання фондів, обслуговування читачів та абонементів). Бере участь у науково-дослідній та методичній роботі бібліотеки.

- **прибиральник службових приміщень** – заробітна плата 8319 грн. – Прибирання службових приміщень адміністративної будівлі, коридорів, сходів, санвузла. Витирання пилу, підмітання підлоги і миття стін, підлоги, віконних рам і скла, дверних блоків, меблів та килимових покриттів. Чистка і дезінфекція раковин та іншого санітарно-технічного устаткування. Збирання сміття і віднесення його до встановленого місця.

- **інструктор з трудової адаптації** – заробітна плата 8000 грн. – Навчання основних соціальних навичок, інтеграція у трудове середовище, планування індивідуальної підтримки, моніторинг та координація для дітей та осіб з інвалідністю.

- **кондитер** – заробітна плата 17250 грн. – Випікання бісквітів, приготування кремів, різноманітних ягідних начинок, десертів за особливою рецептурою без цукру та глютену.

Звертайтеся до Ужгородської філії Закарпатського центру зайнятості: м. Ужгород, вул. А. Новака, 45. Контактний телефон: +380442449486.

У ЗАЛАХ ХУДОЖНЬОГО МУЗЕЮ ВІДКРИЛИСЯ ДВІ ЕКСПОЗИЦІЇ

Напередодні Всеукраїнського дня художника, який відзначаємо щороку в другу неділю жовтня, Закарпатська організація Національної спілки художників України організувала в Ужгороді мистецькі події.

У залах Закарпатського обласного художнього музею ім.Й.Бокшая, зокрема, відкрилася обласна худож-

ня виставка творів митців краю – в експозиції представлено роботи 65 авторів. Виставка триватиме до 14 жовтня.

Із вітальним словом до присутніх звернувся голова ЗО НСХУ, народний художник України, академік Національної академії мистецтв Борис Кузьма, який розповів про здобутки та досягнення творчого об'єднання. Привітали митців також міський голова Богдан Андрійів, директор департаменту культури ОВА, заслужений артист України Євген Тишук, ректорка Закарпатської академії мистецтв, заслужена працівниця культури України Наталія Шетеля, ректор Закарпатської академії культури і мистецтв, доктор мистецтвознавства Михайло Приймич.

У цей же день у музеї відкрилася ще одна масштабна експозиція – «Мистецтво, що живе всупереч війні і наближає Перемогу». Над її створенням кілька місяців працювали наукові співробітники музею: вони відшукували авторів, встановлювали контакти з рідними військових, відбирали твори та формували експозицію.

На виставці представлені роботи художників-захисників, які нині відстоюють свободу та незалежність України. Частина творів була написана безпосередньо на фронті – це правдиві портрети побратимів, сцени воєнних буднів, почасти зруйновані будівлі та символічні образи відроджених міст із жовто-блакитними прапорами. Роботи вражають щирістю та глибиною переживань, демонструють незламність духу та жагу до життя.

Серед експонатів – урбаністичні краєвиди Івана Бучмея, декоративні композиції Василя Матіки, пластичні роботи Михайла Ходанича, сакральні полотна Василя Теличко-Еверта, емоційні живописні твори Василя Дербала та новаторські пошуки Ігоря Панічева, ліричні пейзажі й натюрморти полеглого у 2023 році Героя Максима Плеші.

Ці виставки стали не лише мистецькою подією, а й своєрідним свідченням часу: вони нагадують про ціну свободи, вселяють віру в перемогу і доводять, що українське мистецтво навіть у час війни залишається живим і життєствердним.

НІМЕЦЬКИЙ ПФУНГШТАДТ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ПИРЯТИН ПІДПИСАЛИ УГОДУ ПРО СПІВПРАЦЮ –

підписання відбулося
в Ужгородській міській раді

Захід організували саме тут – з огляду на безпекову ситуацію в Полтавській області. До Ужгорода завітали мер Пфунгштадта Патрік Кох, міський голова Пирятин Андрій Сімонов, секретар міської ради Пфунгштадта Олівер Хегеманн, співробітниця міської ради із питань проєктів розвитку Севгі Сімсек та заступниця голови правління організації «Партнерство Німеччина-Україна/Молдова» Надія Костіна. У зустрічі також узяли участь начальника управління міжнародного співробітництва та інновацій Вікторія Тарахонич та очільниця ГО «Партнерське об'єднання Ужгород – Дармштадт» Вікторія Синьо.

Гостей привітав міський голова Ужгорода Богдан Андріїв. Він подякував німецьким партнерам за підтримку та зазначив, що радий бачити в обласному центрі Закарпаття представників міст, які зміцнюють партнерські зв'язки й демонструють солідарність із Україною.

Угоду підписали Пирятинський міський голова Андрій Сімонов, мер міста Пфунгштадт Патрік Кох та секретар міської ради Олівер Хегеманн. Над цим партнерством працювали два роки: у листопаді 2024 року воно було одноголосно підтримано усіма фракціями депутатського корпусу Пфунгштадта, пріоритетними напрямками визначено медицину, соціальну сферу, енергетику та сталий розвиток. Організаційною підготовкою та подальшим супроводом партнерства займається заступниця голови правління PDUM Partnerschaft Deutschland-Ukraine/Moldova e. V. Надія Костіна.

Уже в грудні цього року Пирятинського міського голову чекають із робочим візитом у Пфунгштадті.

ФОТОФАКТ

Низку питань, пов'язаних із захистом прав та гарантій військовослужбовців, ветеранів і членів їхніх сімей, обговорили у департаменті соціальної політики Ужгородської міської ради. Там відбулася робоча зустріч з адвокаткою, юристкою ГО «Юридична сотня» Іриною Нижник та Головою правління ГО «Рада ветеранів Закарпаття» Генріхом Пфістером.

ГО «Юридична сотня» з 2014 року надає допомогу військовим, ветеранам та їхнім родинам. Її місія – захист прав людини в умовах військової служби та створення дієвих механізмів реінтеграції ветеранів у цивільне життя.

Під час зустрічі також окреслили напрями подальшої співпраці. Керівниця департаменту соціальної політики Ужгородської міської ради Марина Стасюк відзначила, що це допоможе ефективніше вирішувати щоденні юридичні питання, з якими стикаються ветерани та їхні сім'ї.

Гаряча лінія ГО «Юридична сотня» – 0800 308 100 (дзвінки безкоштовні).

МІСЬКИЙ ГОЛОВА ЗУСТРІВСЯ ІЗ НОВОПРИЗНАЧЕНИМ ГЕНЕРАЛЬНИМ КОНСУЛОМ СЛОВАЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ В УЖГОРОДІ

Пан Генріх Сасай нещодавно розпочав свою дипломатичну місію на Закарпатті.

Під час зустрічі, у якій також узяли участь начальниця управління міжнародного співробітництва та інновацій міської ради Вікторія Тарахонич та її заступниця Вікторія Білас, сторони обговорили перспективи поглиблення співпраці у культурній та освітній сферах, а також підкреслили важливість розвитку прикордонних відносин між Україною та Словаччиною.

Окремо йшлося про успішне партнерство Ужгорода з містами Михайлівці, Кошице, Гуменне та Поважська Бистриця – зокрема, нещодавно делегація з Ужгорода відвідала Гуменне та Кошице, де обговорили нові спільні проєкти.

Генріх Сасай відзначив багатонаціональність та культурну різноманітність Закарпаття.

Міський голова Богдан Андріїв подякував словацькому народу за підтримку України у складний час, наголосив, що Ужгород і надалі налаштований активно розвивати дружні та міцні зв'язки із європейськими партнерами задля нових можливостей для громад по обидва боки кордону.

ДОСВІД І КРАЩІ ПРАКТИКИ, ЯКІ ЗМІНЮЮТЬ ЖИТТЯ ДІТЕЙ ТА ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ,

переймала на Буковині закарпатська делегація

Закарпатська делегація, до складу якої увійшли й представники департаменту соціальної політики Ужгородської міської ради – директорка департаменту Марина Стасюк, начальниця відділу надання соціальних послуг Мирослава Петрова та керівник Ужгородського міського центру соціальних служб Іван Фленько – протягом двох днів переймала на Буковині досвід і кращі практики, які змінюють життя дітей та людей з інвалідністю, щоб впроваджувати їх у нашому регіоні, зокрема в Ужгороді.

Закарпатці відвідали Буковинський центр відновного лікування та комплексної реабілітації дітей, де надають широкий спектр сучасних медико-реабілітаційних послуг – від фізіотерапії до логопедичної та психологічної допомоги. Також побували у Центрі денного догляду для дітей та осіб з інвалідністю Мамаївської громади. Тут надають послуги денного перебування, догляду, навчання та розвитку дітей і молоді з інвалідністю, допомагають здобувати побутові та

соціальні навички, працюють над розвитком комунікації, організують дозвілля та гуртки.

Особливе враження справила Чернівецький обласний центр соціально-психологічної допомоги – унікальний заклад, який поєднує різні напрями підтримки: оселю «Садгора» для підтриманого проживання осіб з інвалідністю, Центр матері й дитини та притулок для постраждалих від домашнього насильства.

Завершальним об'єктом, у якому побували закарпатці,

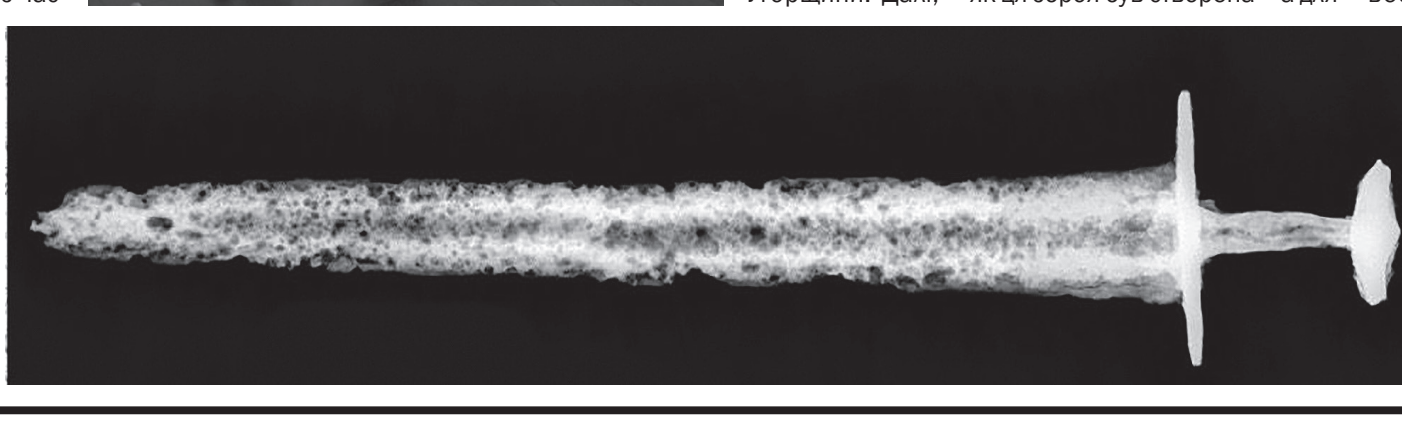
стала трансформована установа – Багатопрофільний ліцей для обдарованих дітей, що раніше функціонував як інтернат. Сьогодні це сучасний освітній простір, де діти отримують підтримку й умови для розвитку талантів.

Візит відбувся у межах проєкту з обміну досвідом, який реалізується Координаційним центром з розвитку сімейного виховання та догляду дітей та Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ) в Україні за фінансової підтримки Уряду Великої Британії.

Історія ця почалася в далекому 1875 році, коли під час будівництва залізничної гілки Шаторойоуйгей-Чоп біля села Шоломон (нині Соломоново) робітники натрапили на дивне заховання з людськими й кінськими кістками. Те, що добули з могильника під час подальших археологічних розкопок, нині можна побачити в експозиції Закарпатського обласного краєзнавчого музею ім. Т. Легоцького в ужгородському замку. Серед кількох старовинних предметів особливо цінним є меч, який нещодавно був ретельно досліджений Бейлоу Балогом – істориком, а також відомим спортсменом, володарем Кубка України та чемпіоном Світових ігор з бодібіндингу. Це дослідження дозволило пролити світло на таємницю меча, розширивши уявлення про давню історію нашого краю.

Тож нині можемо почати цю оповідь інакше: не з того, як знайшли цей меч, а з того, як він міг опинитися у землі біля села Соломоново. Отже, перенесімося в уяві в далеке X століття, коли територію нашого краю заселили представники угорських племен. Нині історики ще сперечаються про те, чи насправді сучасне Закарпаття стало тим місцем, де ці племена перейшли через Карпати, однак знайдений меч доводить, що давні угорці в той період тут точно бували. Володар нашого меча був вершником, можливо, очолював невеликий загін, який контролював переправу через Тису. Хто напав на нього та його воїнів, із ким вони билися – загадка, яка, вочевидь, залишиться такою навіки. Відомо лише одне: з того бою живими вийшли не всі. Їх поховали у землю неподалік річки за тодішніми звичаями – разом із частинами їхніх коней (частіше за все у могили вершників тоді клали відрубані голови або ноги коней), а ще з прикрасами та зброєю. Так і пролежали воїни у землі багато століть, поки над ними не почали прокладати залізницю.

РЕНТГЕН ДЛЯ МЕЧА: ЩО ПОКАЗАЛИ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАРОВИННОГО ЕКСПОНАТУ В УЖГОРОДСЬКОМУ ЗАМКУ?

На жаль, у кінці XIX століття професійна археологія лише починалася зароджуватися і в нашому краї майже не було людей, корі зналися на тому, як правильно документувати такі знахідки. Першими могили давніх угорських воїнів пошкодили, вочевидь, робітники, котрі проклали у 1875 році залізницю. Почувши про цікаву знахідку, до Соломонова одразу приїхав директор Ужгородської гімназії Еде Сібер, але докладних записок про цю експедицію він або не залишив, або ж вони не збереглися. Значно пізніше, у 1896 році, в угорському часописі «Археологічний вісник» вийшла стаття Онтола Сароза «Соломонівський могильник» (Száz Antal: Salamoni sírlelet). У ній він цитує спогади колишнього директора гімназії, а тоді керівника підрозділу освіти округу Кошшо (Кошице) Еде Сібера: «У 1875 році, дізнавшись, що робітники натрапили на кістки

вздовж залізниці Шаторойоуйгей-Чоп, я пішов туди та розкопав узвишшя між залізницею та «мертвим» рукавом Тиси, на кордоні села Шоломон. Там ми знайшли меч, залишки ремня, шпору тощо». Жодних даних про те, скільки кістяків знайшли у могильнику, не було вказано ані в цій, ані в інших статтях, присвячених знахідці. Навіть не до кінця зрозуміло, яку кількість курганів вдалося розкопати у Соломонові, адже предмети, відомі як знахідки у соломонівському могильнику, за свідченнями кількох фахівців, є дуже різними й походять із мінімум двох заховань різного часу.

як зазначає у статті «Деякі дані про завоювання краю та знахідки доби Арпада» історик Йосип Кобаль, предмети зі Соломонова потрапили до колекції Тиводара Легоцького в Мукачеві, звідки в 1950-му були передані до обласного краєзнавчого музею.

То що ж входить до переліку предметів, які були знайдені в Соломонові? Дані тут дуже відрізняються, в різних джерелах ідеться про близько двадцяти предметів, серед них двосічний меч із залишками дерев'яних піхов, 10 наконечників стріл, два ножі, частина ремня, бронзові кільця від пояса, стремена, елементи вуздил, перстень, прикрасу для волосся тощо. В цьому ж переліку є залізні шпори, однак вони дуже вибиваються з колекції, оскільки саме такий тип шпор з'явився лише наприкінці XII століття, тоді як решта предметів є значно старішими.

Побачити ці предмети нині ви можете в ужгородському замку, в експозиції «Закарпаття у період VIII-початку XX століть». Щойно увійдете до першої зали цієї експозиції, зверніть увагу на стенд, в центрі якого є великий меч. Цей експонат тривалий час дуже цікавив дослідника Бейлу Балого, котрий захоплюється вивченням старовинної зброї і нині є студентом кафедри історії та суспільних дисциплін Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці II. Близько року тому відомий спортсмен запропонував Закарпатському краєзнавчому музею ім. Т. Легоцького співпрацю в напрямку поглибленого дослідження меча зі соломонівського могильника. Зокрема Бейлу Балого цікавило, як ця зброя був створена – а для

цього треба було провести рентгенологічне дослідження меча. Оскільки вивозити безцінний експонат за межі ужгородського замку заборонено, переносний рентген привезли на територію музею. Що ж із цього вийшло та чи вдалося за допомогою рентгену встановити невідомі раніше деталі, Бейла Балог розповів під час презентації свого дослідження, який організували у тому ж залі, де зберігається старовинний меч.

Передовсім Бейла Балог вважає, що соломонівський могильник був захованням важко озброєних угорських вершників, котрі жили у другій половині X століття. Ймовірно, ці воїни охороняли стоянки біля переправ через Тису, а також торгові й військові шляхи з території Київської Русі вглиб території Карпатського басейну. Меч, що був знайдений у могильнику, має незвичну форму – скоріше за все, такі в угорців з'явилися під впливом германських та варяго-руських воїнів. Незвичність полягає у тому, що він має дуже широке лезо та рідкісне руків'я.

То як же виготовляли в X столітті такі мечі? Рентгенологічне дослідження дозволило з'ясувати, що лезо нашого соломонівського меча складається з кількох частин. Ця технологія відома під назвою ковальське зварювання: на м'яке, але міцне ядро з низьковуглецевої сталі наклали тверде, але крихке лезо з вищим вмістом вуглецю. Таким чином сердечник і краї меча виготовлені з різних матеріалів.

Бейла Балог каже, що дослідження можна продовжувати далі, наприклад, провести комп'ютерну та мікрокомп'ютерну томографію, які могли би розкрити ще більше секретів виготовлення та використання соломонівського артефакту. В музеї ж запевнили, що завжди раді дослідникам, адже у фондах зберігаються ще багато древніх мечів, шабель та інших предметів, які також чекають можливості розкрити свої секрети.

Тетяна ЛІТЕРАТУРА
"Про Захід"

Із сумом повідомляємо, що за даними КП «Ужгородський комбінат комунальних підприємств» від 24 по 30 вересня ПІШЛИ ІЗ ЖИТТЯ 17 УЖГОРОДЦІВ:

Іванов Сергій Петрович 1957 р.н.
Герман Сергій Юрійович 1961 р.н.
Сенків Леся Володимирівна 1958 р.н.
Мариняк Микола Миколайович 1940 р.н.
Бачкай Юрій Миколайович 1997 р.н.
Дзуринець Олександр Ладиславович 1970 р.н.

Капухова Галина Іванівна 1954 р.н.
Кахнич Олесь Олексіївна 1975 р.н.
Коштура Ернест Юрійович 1944 р.н.
Дюдюков Володимир Юрійович 1982 р.н.
Білоконь Вадим Григорович 1962 р.н.
Заколюкіна Наталія Геннадіївна 1958 р.н.

Риляк Іван Іванович 1953 р.н.
Златев Сергій Володимирович 1976 р.н.
Соханич Маріанна Юріївна 1962 р.н.
Бек Вячеслав Володимирович 1989 р.н.
Вольська Глафіра Василівна 1929 р.н.

ХАЙ ЗЕМЛЯ ІМ БУДЕ ПУХОМ...

ВТРАЧЕНИЙ УЖГОРОД: ПРО ЩО ПИСАЛИ ГАЗЕТИ СТО РОКІВ ТОМУ, У ВЕРЕСНІ 1925-ГО

Яким був Ужгород рівно 100 років тому, восени 1925-го? Чим жили тоді ужгородці, які проблеми мали та які питання обговорювали в місцевій пресі? «Втрачений Ужгород» продовжує невеличку подорож у часі, що-місяця показуючи, як змінилося життя міста за 100 років.

Вересень в Ужгороді 100 років тому був, передовсім, місяцем, коли починалися заняття в школах. Батьки були обтяжені тим, аби придбати або відремонтувати взуття, шкільну форму, навчальне приладдя дітей. Глибоко хвилювала всіх новина, що в деяких школах доведеться навчатися в другу зміну, адже діти тоді мусили би повертатися додому вже в сутінках. Особливо активно обговорювалася ця тема мешканцями Фюзеша (район нинішньої Православної набережної) й Радванки, яка хоч і була ще тоді окремим селом, все ж деякі діти звідти ходили на навчання до ужгородських шкіл. А все тому, що на початку вересня до ділянки біля Ужа між Ужгородом і Радванкою прибули кочові роми, котрі розклалися біля залізничної колії й почали облаштовувати свій нехитрий тимчасовий побут просто неба. До місцевих газет тоді написали чимало листів-скарг, мовляв, роми сваряться й б'ються, чіпляються до перехожих, тож люди бояться ходити тією дорогою і тим більше бояться за своїх дітей, котрі повертаються ввечері зі школи. Не встигли ужгородці посваритися на кочівників (ті поїхали за кілька днів, прихопивши з собою сувенірів із усієї Радванки у вигляді зниклих 27-ми курей), як прибула нова група, отаборившись біля Анталовецької залізничної станції та «вапняних печей» (на жаль, цю локацію нині важко встановити точно). Тож у наступних листах до газет містяни просили, аби поліція заборонила кочовим ромам селитися в межах Ужгорода й Радванки, як це робили в той час у інших населених пунктах.

Кочові роми на Підкарпатській Русі, фото – з журналу «Světobor»

Поки кочові роми пили й гуляли в корчмах Ужгорода, в іншій локації міста люди голодували, причому робили це добровільно, а точніше на знак протесту. До

таких заходів вдалися пацієнти венеричного відділення міської лікарні, в стінах якої нині працює обласна лікарня імені А. Новака. 100 років тому саме Андрій Новак був головним лікарем цієї установи й відповідав за її стан. А він був важкий через брак коштів і приміщень, зокрема пацієнти чоловічого венеричного відділення були такі незадоволені якістю їжі, що оголосили голодування. Чоловіки відмовилися від обіду й вечері у п'ятницю, а тоді ще й від сніданку в суботу. Тож того дня опівдні до палат прийшли місцеві лідери комуністичної партії, котрі оглянули палати й відвідали головного лікаря, аби висловити йому скарги пацієнтів. Однак коли Андрій Новак повів політиків до кухні і показав страви, якими годують пацієнтів, ті погодилися, що їжа є «істотною та безпечною». Після того пацієнти припинили голодування і в лікарню повернувся спокій.

У вересні 1925 року преса активно обговорювала тему виселення з міста колишнього греко-католицького єпископа Антала (Антонія) Паппа. За рік до цього Чехословаччина звинуватила єпископа в антидержавній діяльності й доклала зусиль, аби позбавити його посади, яку натомість прийняв Віктор Гебей. Антонію Паппу дали час до 10 вересня 1925 року, аби покинути територію Чехословаччини, однак переїзд затягнувся, бо Угорщина не поспішала надати дозвіл на в'їзд колишнього єпископа. Нарешті всі формальності були залагоджені – й на початку вересня ужгородці спостерігали за тим, як до будівлі резиденції під'їжджали вантажні автомобілі, до яких пакували меблі, книжки й речі Антонія Паппа. 11 вересня колишній єпископ покинув Ужгород в автомобілі разом із мамою та сестрою. В подальшому він уже не повертався до міста, а служив і проживав у Мішкольці. У понеділок, 14 вересня, до Ужгорода прибув румунський кронпринц Кароль. Оскільки напередодні місцева преса написала, що прибуття кронпринца очікують в обідню пору, в цей час сотні людей вийшли на вулиці, аби побачити якщо не поважного гостя, то хоча би його

пересувався Кароль. Кортж переїхав Великий міст і зупинився перед будівлею колишнього губерніума (нині це приміщення ліцею №1 на набережній Незалежності). На сходах кронпринца зустрів віцегубернатор Підкарпатської Русі Антонін Розспал, котрий представив гостю керівника поліції Воглідала, керівника жандармерії Путну та нового командувача 12-ї дивізії Прхалу. У приміщенні для високого гостя приготували обід, який минув у дружній атмосфері. Після того кронпринц сів до авто і виїхав із міста у напрямку Кошице.

Кронпринц Румунії Кароль

А тепер звернемо увагу на людину з попереднього повідомлення – нового командувача 12-тою дивізією Льва Прхалу. Ця людина також була в центрі обговорень у вересні 1925 року, оскільки щойно прибула до міста, замінивши французького генерала Паскаля Кастеллу. Кастелла на той час був знаним у місті, преса писала, що він брав активну участь у культурному житті, привніс в нього французьку шляхетність. У 1925 році було вирішено, що центр військового командування округу буде перенесено з Ужгорода до Кошице, тож Кастелла попрощався з офіцерським корпусом та елітою міста й поїхав геть. Командувати 12-ю дивізією до Ужгорода прислали Льва Прхалу, котрий в наступні роки разом із красунею-дружиною Люцією теж став важливим та активним членом громади, її соціального та культурного життя.

Напередодні приїзду кронпринца Румунії Кароля до Ужгорода, в неділю, 13 вересня, в місті відкрили публічну бібліотеку, на яку так давно чекали городяни. Бібліотека була за нинішніми мірками дуже скромна, налічувала всього 1506 томів різними мовами. Розмістили її на першому поверсі будівлі мерії (нині це приміщення торговельно-економічного коледжу на початку вулиці Капітульної). З правил, опублікованих у пресі, знаємо, що книжки тоді видавали без-

коштовно лише зареєстрованим мешканцям Ужгорода за наявності посвідчення особи; на одне посвідчення можна було взяти додому не більше трьох томів; книжки видавалися максимум на 14 днів (якщо за цей час не встигли прочитати, можна було прийти й подати повторний запит); за несвоєчасне повернення на користувача накладали штраф, а за грубе й систематичне порушення правил позбавляли можливості користуватися бібліотекою; цінні й непереплетені книжки, а також словники додому брати не дозволяли, з ними можна було працювати лише в приміщенні бібліотеки; якщо в домівці читача спалахувала заразна хвороба, про це потрібно було попередити бібліотеку, а позичені книжки повернути лише після дезінфекції.

До слова, про хвороби. Лише влітку Ужгород пережив чергову епідемію тифу, аж тут у вересні лікарі знову зафіксували кілька випадків хвороби: у дорослої жінки з вулиці Собранецької, у робітника лісопилі на Радванці, у студента духовної семінарії та двох дітей. Лікарі через пресу заспокоювали містян, мовляв, в усіх випадках тиф був привезений з-за меж Ужгорода, вчасно зафіксований та ізолюваний, тож про нову епідемію не йдеться. Однак містом прокотилися чутки про те, що на додачу до тифу люди почали хворіти ще й малярією. Лікарі підтверджували, що хворі з симптомами, схожими на малярію, дійсно є, однак чи це справді вона – сказати точно не могли.

Ще однією новиною вересня рівно 100 років тому

повнилася найкращими винами з Середнього та Чертежа.

«Вправні офіціанти під керівництвом головного офіціанта Ковача зроблять усе можливе, щоб публіка отримала розваги столичного рівня. За кілька днів розпочнуться й п'ятичасові чаювання, які, безумовно, стануть найпопулярнішим місцем зустрічі публіки», – писали в газетах.

Але звісно, далеко не всі ужгородці могли собі дозволити скуштувати першокласне меню з чотирьох страв у «Короні». Якщо ви думаєте, що цупити з кладовищ металеві огорожі й хрести – це реалії лише нашого складного часу, то знайте, що 100 років тому таке від безгрошів'я практикували теж. Так, у пресі писали, що одного дня Іштван Гороштяк, доглядач кладовища на Кальварії, помітив, що колишній його працівник Мігай Ліпецкі тягне зі цвинтаря до міста огорожу та залізні хрести. Гороштяк простежив за ним і разом із детективом Балогом заарештував злодія на вулиці Капушанській. Припускали, що Ліпецкі вже не вперше пошкоджував могили, адже останнім часом до наглядача кладовища надходило багато скарг на вандалізм.

Закінчимо ж ми цю статтю сумною історією, що трапилася на іншому міському цвинтарі – єврейському. Наприкінці серпня в Ужгороді ховали раптово померлу молоду жінку. Під час процесії під ногами людей весь час крутилася маленька чорна собачка, яка була улюбленицею померлої. Преса писала, що оскільки єврейські традиції суворо забороняють присутність тварин на цвинтарі, собаку піймали

був продаж готелю-ресторану «Корона» новому власнику. Ним став ужгородський підприємець Жигмонд Вассерманн, котрий не був новачком у цьому бізнесі – вже керував «Короною» в довоєнні роки (йдеться про Першу світову війну), а тепер повернувся, підсилений допомогою сина Ерно Воша. Газети писали, що Вассерманн із сином планують підняти «Корону» до її колишнього рівня. Але почали вони з того, що зробили ресторан доступнішим для відвідувачів – збільшили розмір порцій на 20 % та знизили їхню ціну на 20 %. Першокласне меню з чотирьох страв коштувало тепер лише 14 чеських крон, а винна карта по-

й закрили за воротами. Але після поховання вони якимось чином зуміли потрапити всередину, бігала навколо свіжої могили, жалібно виючи. Наглядач кілька разів намагався вигнати собаку, але вона весь час поверталася. Потім її вже пробували погодувати, однак тварина лише лежала й сумувала, не приймаючи їжу. Врешті газети написали, що собачка так і померла знесилена на могилі своєї господарки. Мовляв, люди думали, що такий приклад вірності буває лише в книжках, однак самі переконалися, що в реальному житті такі історії теж трапляються.

Тетяна ЛІТЕРАТІ
"Про Захід"

ГОРОСКОП

ОВЕН

Сприятлива смуга для вас триває, вдасться розв'язати навіть дуже складні завдання. Не варто серйозно сприймати критичні зауваження. Уникайте метушні – ви й так усе встигнете.

ТЕЛЕЦЬ

Є ризик неправильно-го рішення через небажання уважно розібратися у проблемах, що виникли на роботі або вдома. У спілкуванні не лініуйтеся шукати компроміс.

БЛИЗНЯТА

Якось важлива новина може кардинально вплинути на ваше подальше життя. Можливі непорозуміння через певні авантурні вчинки чи далекі від життя фантазії.

РАК

Намагайтеся реально розрахувати свої сили і не переоцінюйте власних можливостей. У важкій ситуації можна звернутися до друзів. У вихідні не сваріться з близькими.

ЛЕВ

Тримайте себе в руках, будьте уважними і мудрими. Не нехтуйте дрібницями, вирішення навіть незначних питань може дати несподіваний, але приємний результат. Вихідні присвятіть відновленню сил.

ДІВА

Не будьте занадто відвертими з колегами чи приятелями – вас можуть спробувати використати. Продумайте плани на найближче майбутнє. Все у вас вийде чудово, навіть нереальні завдання до кінця тижня розв'яжуться самі собою.

ТЕРЕЗИ

Можливі певні непорозуміння, пов'язані з роботою чи навчанням. Намагайтеся стримувати емоції і не будьте впертими у спілкуванні з близькими чи коханими. У вихідні помиряться і попросить пробачення.

СКОРПІОН

Удача сама плистиме до ваших рук. Щоб домогтися істотних результатів, досить докласти мінімум зусиль. Наприкінці тижня ваші цікаві ідеї та досягнення будуть гідно оцінені.

СТРІЛЕЦЬ

Час будувати плани на майбутнє. Навіть якщо на роботі все нормально, не завадить подбати про самоосвіту і професійний ріст. Приділіть більше уваги дітям.

КОЗОРИГ

Час особистого тріумфу. Відчуєте сили змінити світ навколо себе. Добрі результати дасть будь-яка діяльність чи творчість. Вихідні проведіть на самоті.

ВОДОЛІЙ

Не дозволяйте втягувати себе у круговіть чужих проблем, намагайтеся змінити і впорядкувати хід думок. У спілкуванні з колегами, начальством і домашніми будьте дуже обережними.

РИБИ

Хочете краще і більше? Це залежатиме від вашої активності, цілеспрямованості й самодисципліни. Запізнення і неуважність можуть призвести до прикрих помилок. Вихідні проведіть у колі родини.

АНЕКДОТИ

– Що для вас важливіше – кохання чи гроші?
– Кохання, звичайно!
– А що ви любите?
– Гроші.

• • •

Триває лекція у медичному училищі. Професор запитує студентів:
– Хто знає, де знаходиться серце?
– Серце знаходиться у грудній клітці.

– Неправильно, серце знаходиться у серцевій сумці...

– Тоді дозвольте поставити вам зустрічне запитання, професоре: ви зараз де знаходитесь: в аудиторії чи у своєму костюмі?

• • •

– Знаєш, любя, – каже чоловік дружині. – Ми одружені вже 20 років, але ти ніколи ще не робила мені таку смачну каву.
– Не чіпай, це моя.

• • •

Діалог у їдальні:

– Що вам?
– Пюре та відбивну зі свинини.
– Цибулею посипати?
– А це безкоштовно?
– А вам свинину точно можна?

• • •

Дізнавшись, що Міжнародний олімпійський комітет не вважає покер видом спорту, гравці дуже засмутилися, але вигляду не подали.

• • •

Чоловіки візуально якими лягають спати, такими ж і прокидаються. А жінки якось трохи псуються за ніч...

• • •

Штовхнути тещу в ополонку на Водохреща – це свята справа чи кримінальна?

• • •

– У нас у парку поставили атракціон, після якого мене весь час нудить.

– Американські гірки?
– Кіоск із піржками.

• • •

Гомеопатія врятувала 0,00000001 життів.

• • •

Як чоловіки описують своїх дружин: коли я вперше побачив її, зрозумів, що вона саме та, яку я шукав усе життя.

Як дружини описують своїх чоловіків: коли вперше побачила його, я подумала: «Що за козел...», а потім якось закрутилося-завертілося.

ЧОМУ ВИНОГРАД – ВОРОГ ФІГУРИ?

Фрукти багаті на корисні речовини, але в них також багато цукру, а деякі взагалі вважаються ворогами для тих, хто худне. Так, виноград – не тільки смачні ягоди. Він містить багато антиоксидантів, які підтримують здоров'я серця, судин і уповільнюють процеси старіння клітин. Багатий на вітаміни С, К, групи В, калій і магній, що зміцнюють імунітет та кістки. Завдяки високому вмісту води добре зволожує організм, а натуральні цукри швидко дають енергію. Проте поряд з цим він має й мінуси, які впливають на контроль ваги.

100 – 150 грам винограду для здорової дорослої людини – цілком дозволена середня порція фруктів, щоб посмакувати і не перевантажувати себе цукрами (тобто різними вуглеводами: фруктоза, глюкоза, сахароза, мальтоза, лактоза). Фактично це 15 – 20 ягід винограду. Цієї порції вистачить, щоб посмакувати та насолодитися фруктом, якщо перед цим ви повноцінно поїли.

Фрукт містить калій, який важливий для здоров'я серця, артеріального тиску та профілактики набряків, його норма на добу 3500 – 4700 мг. 200 грамів винограду будуть становити в середньому 10% добової потреби у вуглеводах. Шкода винограду у тому, що у ньому фактично немає клітковини, тому глюкоза і фруктоза швидко засвоюватимуться організмом.

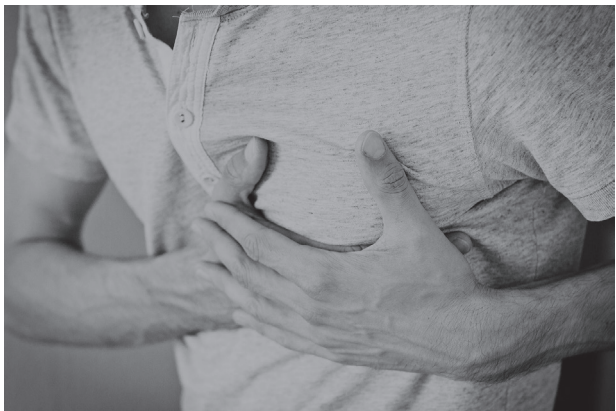
У 100 г винограду міститься близько 16 г фруктози. Якщо загальне споживання фруктози перевищує приблизно 50 г на день, надлишок перетворюється в печінці на жир. Для тих, хто активно контролює вагу, це може стати непомітною «калорійною пасткою».

Кому варто обмежити вживання винограду: людям з інсулінорезистентністю або діабетом 2 типу; тим, хто дотримується низьковуглеводних дієт для схуднення; у разі жирової хвороби печінки.

ОЗНАКИ, ЯКІ МОЖУТЬ СИГНАЛІЗУВАТИ ПРО ТЕ, ЩО У ВАС МОЖЕ БУТИ ІНФАРКТ У МАЙБУТЬОМУ

Дослідники спростували поширений міф: інсульти та інфаркти не трапляються «раптово». Масштабне дослідження показало, що понад 99% пацієнтів мали попереджувальні ознаки за роки до серцевого нападу.

Вчені з'ясували, що люди, котрі перенесли інфаркт чи інсульт, мали ці симптоми за роки до появи хвороби. Однак ці сигнали часто залишалися нерозпізнаними або ігнорувалися. Науковці провели масштабне дослідження, проаналізувавши медичні дані понад 9,3 мільйона дорослих.

Завдяки регулярним медичним оглядам, які тривали два десятиліття, дослідники фіксували основні показники здоров'я учасників: артеріальний тиск, рівень холестерину, глюкози та історію куріння.

Порівнявши ці дані з пізнішими діагнозами інфаркту, інсульту чи серцевої недостатності, вчені виявили вражаючі результати:

понад 99% людей, у яких розвинулися серцево-судинні захворювання, мали принаймні один фактор ризику за роки до події; понад 93% мали два або більше таких факторів.

До основних попереджувальних сигналів належать: **високий кров'яний тиск, підвищений рівень цукру (або діагноз – цукровий діабет), високий рівень холестерину. Окрім того, куріння тютюну підвищує ризик розвитку хвороб у людини.**

Навіть серед молодих жінок, які зазвичай вважаються групою з низьким ризиком, понад 95% мали принаймні один тривожний сигнал до того, як пережили інсульт чи серцеву недостатність.

Ці результати дуже переконливо доводять, що вплив одного або кількох неоптимальних факторів ризику перед серцево-судинними проблемами спостерігається майже у 100% випадків, – підкреслили дослідники.

Так, серцево-судинні захворювання залишаються головною причиною смерті у світі, забираючи щороку близько 18 мільйонів життів.

Кардіологи звинувачують у цій тенденції ожиріння, діабет 2 типу, високий тиск і неправильне харчування, які все частіше зустрічаються в молодому віці. Лікарі попереджають, що молодих пацієнтів часто недообстежують, оскільки серцеві проблеми помилково вважаються «віковими».

Це призводить до втрати можливостей для раннього втручання. Хоча підвищений тиск, холестерин і цукор часто можна контролювати зміною способу життя (дієта, спорт) або ліками, багато людей про ці проблеми просто не знають.

• Газета "Ужгород" • Засновник: ТОВ "Редакція газети "Ужгород" •
• Видавець: ТОВ "Редакція газети "Ужгород" • Головний редактор Олексій МЕГЕЛА •

АДРЕСА: пл. Жупанатська, 3 (у дворі Художнього музею) ДЛЯ ЛИСТІВ: 88000, УЖГОРОД, пл. Жупанатська, 3.
ТЕЛ./ФАКС: 61-63-43, 050 549 7314. E-MAIL: gazeta.uzhgorod@gmail.com

Свідоцтво про реєстрацію: №721/313Р серія 3Т від 30.01.2019. Р/р UA56 305299 00000 26005023600678 у Приватбанку м. Ужгорода, МФО 305299, код ЄДРПОУ 25439910. Ідентифікатор медіа: R30-01427

Номер видрукувано: "А-Прінт", м. Тернопіль, тел. (0352) 52-27-37. www.a-print.com.ua.
Тираж 1050 екз. Замовлення № 1813.

• Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей несуть автори публікацій, а рекламної інформації та оголошень – рекламодавці. • Редакція може не поділяти поглядів авторів. • Редакція залишає за собою право редагувати матеріали. • Гонорар виплачується тільки за замовленими матеріалами. • Передплатний індекс газети "Ужгород" – 41807.